

Hétköznapiok.

Közpálya.

Egészen természetes, hogy Molnár Ferenc, a ma élő magyar írók között az egyetlen világhírű, közpályára fog lépni. Egyelőre mint fővárosi bizottsági tag s azután, bár ma még azt mondja: nincs szándéka a magas politikával foglalkozni, — előbb-utóbb mint az országos érdekek képviselője, benn fog ülni a parlamentben. Amelyhez a legmesszebb menő joga, tehetsége megvan s ezek folytán: erkölcsi kötelessége nemcsak közvetve, hanem közvetlenül is értékesíteni írói erényeit a köz javára. A közpálya, amely alatt egy-egy embernek a köz javára történő szellemi, anyagi és erkölcsi munkásságát értjük, olyanformán, hogy egyik ember egzisztenciális okokból üzi, a másik — néha — idealizmusból, de bárminő esetből vagy érdekből teszi, a közpálya nem az a virágos kert többé, amilyennek régen hitték. Mert régen is csak *hitték*, de tényleg nem az a virágos kert *volt*, amelyben tisztán csak makulátlan virágillat illatozott. Volt ott régen is: bürök, bolondító, csalán, kutyatej, tehát kellemetlen, édeskés és ártalmas illatok akkor is rontották a közpálya levegőjét. A különbség csak annyiból állt, hogy régen naivabb és tudatlanabb volt a közhangulat — a nép, akit a közpályán levők vezettek, legtöbbször — az orrukánál fogva. Ez az állapot megszűnt. Mindazok, akik együttesen képviselik a népet, nyílt vagy alattomos, de mindenesetre fölényes világismereti érdeklődéssel kísérik figyelemmel a közpályán működőket. Kik iránt a nép, a világ — ahogy tetszik — alaposan elveszítette bibliai ösbizalmát és gyanakvó tekintettel kíséri sokszor még legártatlanabb mozdulatát is. Hogy okkal-e vagy ok nélkül? — vallja meg mindenki saját magának.

Pedig a népbizalom, vagy mondjuk így: egy nagy, tiszta, lehetőleg általános bizalom nem valami értéktelen kincs még a mai világban sem, amikor mindennel becsüshöz fut az ember, hogy: mi, mennyit ér? És ezt a bizalmat, ezt a keserőségeken, csalódásokon, megvetéseken átszűrt szent hitet, melyet az ember olyan szívesen rejteget a lelke mélyén még akkor is, ha már nincs is leke, legszívesebben, legönzettelenebbül annak adják oda, aki betűivel megrikatta, vagy megneveltette őket: az írónak.

Nincsen valami meghatóbb, mint az olvasó rajongása az írója iránt, akit szeret. Bizalma nagyobb iránta, mint a legközelebb álló családtagjához, vagy a gyóntató papjához. Megbélyegzett, elbukott emberek rájuk bizzák legveszedelmesebb titkukat, boldog emberek: örömeiket. Minden szavukra esküsznek, jellemük, mint a nap az égen, olyan ragyogóan áll előttük, tehetségüktől rendkívüli dolgokat várnak és ha egy-egy kitünőbb írónak politikai vagy bárminemű

agitálási, közpályán szereplési ambíciói vannak, lehetetlen, hogy nagyszámú rajongói és tisztelői mellé ne álljanak.

Ezek a kitünő, sőt a legislegkitünőbb írók azonban, mint: Jókai, Mikszáth, akik politikai pályán is szerepeltek, politikai megbízatásukat nem közvetlenül olvasóiktól kapták, sajnos, — csak a kormánytól. S ép ezért, egyik sem volt szimpatikus politikus az országban. Mindegyik a hatalom felé gravitált és a nép érzékeny lelke csalódottan fordult el tőlük.

A világért se mondja senki: hogy az író ne politizáljon és ne lépjen közpályára. Hát ki lépjen, ha nem ő? Csak ne éljen vissza ama illúziókkal, melyek körülveszik őt. Az írónak királyi kötelességei vannak úgy erkölcsileg, mint dekoratív szempontból. Az író egy fejjel mindig magasabban álljon a többiek között, szavának és tekintélyének súlyát igyekezzen megtartani és illúzióit: saját magában, hogy el ne veszítse azokban, akik mindig illúziókon keresztül nézik őt.

Bizonyos, hogy az anyagi jólét és függetlenség elsőrendű segítő-társa az illúzióknak, úgy az írónak saját maga, mint olvasói számára. A pénz nemcsak a tehetséges és kiváló írókat glorifikálja, hanem a tehetségtelen, csak társadalmi stréberkedéssel megvetett lábú írókat is, akik többen vannak a magunk országában, mint az előbbieket. És ép azok szerepelnek inkább közpályán, mint ezek és a közpályától ezért huzódzkodtak mindig ép ezek. Holott a nagy tehetségeknek szinte erkölcsi kötelességük minden erejükkel közvetlenül hasznára lenni a köznek, szebben mondva: hazájuknak.

Molnár Ferenc a legaktuálisabb érzékkel találta meg közpályai szereplésének első stációját: a fővárost; s ha ambíció is annyi lesz benne a közügyek iránt, mint megérző képesség és ragyogó tehetség, akkor az ország nemcsak egy kitünő íróat bír benne, hanem birni fog egy kitünő politikust is. Jól van, — mondjuk csak így egyelőre: csak a főváros kultur-politikájának ügyeiben.